

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΕΒ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΕΠΑΝΕΚΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(Α) Η Ευρώπη

Έντεκα Ευρωπαϊκές χώρες έχουν ήδη δημοσιοποιήσει και υλοποιούν σχέδια σταδιακής άρσης των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν για αποτροπή της εξάπλωσης του κορωνοϊού (exit plans).

Η σταδιακή χαλάρωση σχεδιάστηκε συντηρητικά, με προφανή στόχο την **συγκράτηση του αριθμού των κρουσμάτων εντός των δυνατοτήτων των εθνικών συστημάτων υγείας** κάθε Χώρας και ειδικότερα των Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ).

Το βασικότερο συμπέρασμα είναι ότι **καμία χώρα δεν περιμένει να φθάσει σε μηδενικά κρούσματα πριν την επανεκκίνηση της οικονομίας**. Αυτό είναι εκτός συζήτησης αφού οι επιπτώσεις από την παρατεταμένη οικονομική ύφεση και τον περιορισμό των πολιτών, οδηγεί σύμφωνα με τους ειδικούς, σε αυξημένο αριθμό θανάτων από άλλες ασθένειες καθώς έχουν ανασταλεί οι θεραπευτικές και διαγνωστικές δραστηριότητες, ενώ η αύξηση της φτώχειας δημιουργεί τους πρόωρα ασθενείς της επόμενης περιόδου.

Πρόσθετο κοινό χαρακτηριστικό των δράσεων των υπό αναφορά χωρών, είναι η αποδοχή ότι **η οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα θα συνυπάρχει με τους κινδύνους από τον ιό**. Τα ατομικά και συλλογικά μέτρα προστασίας, θα διαφοροποιούν τον τρόπο λειτουργίας επιχειρήσεων και κοινωνικών δραστηριοτήτων, αλλά δεν θα τον σταματούν.

Κατά τα άλλα στα exit plans κάθε χώρας υπάρχουν κοινά σημεία, αλλά εντοπίζονται και διαφορές, τόσο στις κατηγορίες των δραστηριοτήτων που επιστρέφουν όσο και στην χρονική αλληλουχία της επιστροφής.

Τα διαθέσιμα από την BusinessEurope στοιχεία των έντεκα χωρών, επισυνάπτονται ως **Συνημμένο 1**.

(Β) Η προεργασία της ΟΕΒ

Οι προτάσεις της ΟΕΒ που ακολουθούν, αντλούν ιδέες από την ως τώρα ευρωπαϊκή πρακτική αλλά κυρίως αποτελούν προϊόν ενδεδειγμένης επεξεργασίας από την Εκτελεστική Επιτροπή, μετά από διεξοδική διαβούλευση με τους κυριότερους εκπροσώπους των ομάδων ή κλάδων που λόγω των μέτρων, βρίσκονται σε αδράνεια ή δραστική υπολειτουργία.

Συγκεκριμένα, η ΟΕΒ διαβουλευτήκε εκτεταμένα με τους βασικούς πρωταγωνιστές:

- Του κατασκευαστικού τομέα
- Του λιανικού εμπορίου
- Του κλάδου εστίασης (εστιατόρια, καφετέριες, κέντρα αναψυχής, μπαρ, μπουραρίες κλπ),
- Των πολιτιστικών δράσεων, εκδηλώσεων και συνεδρίων (θέατρο, κινηματογράφος, μουσεία, οργάνωση συνεδρίων κλπ)

Οι επιχειρηματικοί Σύνδεσμοι, οι επιχειρήσεις, οι όμιλοι επιχειρήσεων, οι οργανισμοί και οι φορείς που συμμετείχαν στις διαβουλεύσεις της ΟΕΒ (με τηλεδιασκέψεις και γραπτές απόψεις) προκειμένου να διαμορφωθούν οι πιο κάτω προτάσεις, επισυνάπτονται ως **Συνημμένο 2**.

Τέλος, η ΟΕΒ αξιοποίησε τις γνώσεις και τις εμπειρίες του **Ιατρού Εργασίας/Επιδημιολόγου, Δρ. Ελπιδοφόρου Σωτηριάδη, του ειδικού σε θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, κ. Άθου Χαραλάμπους και του εμπειρογνώμονα με θέματα risk assessment και risk management, κ. Κωνσταντίνου Νεοφύτου.**

(Γ) Check List Ασφάλειας & Υγείας στην Εργασία

Αναπόσπαστο μέρος της σταδιακής επιστροφής σε οικονομική δραστηριότητα, αποτελεί η εφαρμογή εξειδικευμένων μέτρων ασφάλειας και υγείας στην εργασία, ειδικά προσανατολισμένων στους κινδύνους από τον ιό.

Οι εμπειρογνώμονες της ΟΕΒ ετοίμασαν γενερικό Σχέδιο «Check List» για αξιοποίηση από κάθε επιχείρηση πριν την επιστροφή σε λειτουργία και κατά την διάρκεια της λειτουργίας. Το Σχέδιο είναι στηριγμένο στις συναφείς συστάσεις και προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και **έτυχε της έγκρισης τόσο του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας όσο και του Τμήματος Ιατρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας.**

Το «Check List» επισυνάπτεται ως **Συνημμένο 3** και θα διανεμηθεί ευρύτατα σε όλες τις επιχειρήσεις προκειμένου να αξιοποιηθεί ως οδηγός για επικαιροποίηση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε επιχειρηματικής δραστηριότητας.

(Δ) Εκτίμηση κινδύνου ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Οι εισηγήσεις για την επανεκκίνηση έχουν στηριχτεί στον βαθμό ετοιμότητας κάθε τομέα από αυτούς που έχουν κλείσει αλλά και στην εκτίμηση κινδύνου ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, όπως αναλύεται από τον συνεργάτη της ΟΕΒ κ. Άθω Χαραλάμπους, σε έγγραφο με τίτλο «Η επιδημία Covid-19 και η επανεκκίνηση της οικονομίας στην Κύπρο – Σημείωμα για την ΟΕΒ», το οποίο επισυνάπτεται ως **Συνημμένο 4**.

Το αισιόδοξο μήνυμα από το εν λόγω έγγραφο είναι ότι οι **Υπεραγορές και τα Φαρμακεία αξιολογούνται σε «επίπεδο κινδύνου 8» ενώ οι κατασκευές στο «2», η εστίαση σε ανοιχτούς χώρους στο «3» και σε κλειστούς χώρους στο «6».** Εάν συνεπώς με τις υπεραγορές και τα φαρμακεία σε πλήρη λειτουργία, καταφέραμε να περιορίσουμε τα κρούσματα στα θεαματικά επίπεδα αυτά, τότε μπορούμε με αυτοπεποίθηση να κάνουμε τα επόμενα βήματα.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ

Κεντρικά στοιχεία της καθοδήγησης όλων των ειδικών είναι,

Σε σχέση με τους **εργαζόμενους**:

- συστηματική εκπαίδευση στην διαχείριση των κινδύνων από τον ιό, έκδοση υποχρεωτικών οδηγιών από το Υπουργείο Υγείας (ιδεωδώς ανά τομέα/επάγγελμα),
- χρήση του αναγκαίου ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού, κυρίως αντισηπτικών, μάσκας, γυαλιών ή και γαντιών.
- υποβολή σε εργαστηριακή εξέταση σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Υγείας και άμεση απομόνωση και εξέταση κάθε ύποπτου κρούσματος.

Σε σχέση με τον **γενικό πληθυσμό**:

- περιορισμός των ευπαθών ομάδων και ιδιαίτερη μέριμνα για προστασία από τον ιό,
- απελευθέρωση της χρήσης ανοιχτών χώρων άθλησης με έλεγχο του αριθμού των παρόντων προς αποφυγή συνωστισμού. Σε συνδυασμό με σωστή διατροφή, η άθληση ενισχύει το ανοσοποιητικό σύστημα, κάτι που ενδυναμώνει τις άμυνες απέναντι στον ιό,
- εκπαίδευση για συνύπαρξη με τον ιό, συνεχής πληροφόρηση και επιμόρφωση για τους κινδύνους μετάδοσης και τα επιβαλλόμενα μέτρα αυτοπροστασίας, τήρηση αποστάσεων ιδιαίτερα σε κλειστούς χώρους κλπ
- προετοιμασία της κοινής γνώμης για αύξηση των κρουσμάτων μετά την επιστροφή σε οικονομική δραστηριότητα και επεξήγηση ότι αυτό είναι φυσιολογικό και αποδεκτό, ενόσω οι αριθμοί διατηρούνται σε επίπεδα που δεν καταπονούν το σύστημα υγείας.

Επισημαίνεται ιδιαίτερα το γεγονός ότι οι διαθέσιμες ΜΕΘ, μόνο στο Δημόσιο χωρίς να υπολογίζεται ο ιδιωτικός τομέας είναι πέραν των 100 και οι νοσηλεύόμενοι σε ΜΕΘ είναι περίξ των 15.

Οριζόντιου χαρακτήρα προϋπόθεση για αποφόρτιση της συσσωρευμένης αγωνίας και του άγχους του πληθυσμού αλλά και επιτυχίας της απόπειρας επανόδου σε οικονομική λειτουργικότητα, είναι η **χαλάρωση των μέτρων διακίνησης των πολιτών**.

Συγκεκριμένα, προτείνουμε την παροχή δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών από τις 6.00πμ μέχρι τις 8.30μμ, χωρίς καθορισμό ενός ειδικού σκοπού, αλλά για εξυπηρέτηση πολλαπλών υποχρεώσεων και αναγκών.

Η εύλογη χαλάρωση των αυστηρών περιορισμών στην διακίνηση των πολιτών, στέλλει συμβατά μηνύματα, σε σχέση με την απόφαση για σταδιακή επιστροφή της οικονομικής δραστηριότητας και εκτονώνει την συσσωρευμένη ένταση. Παράλληλα αντί της απόλυτης απαγόρευσης, ενισχύει την κουλτούρα λήψης μέτρων προστασίας στην καθημερινή κοινωνική και οικονομική πρακτική,.

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Οι δράσεις επανεκκίνησης πρέπει να έχουν ευελιξία και ικανότητα προσαρμογής με βάση προσυμφωνημένους δείκτες.

Ειδικότερα πρέπει να αναπτυχθεί **επιδημιολογικό μοντέλο εξάπλωσης του ιού**, που να μπορεί να μετρά και να παρακολουθεί τον ρυθμό εξάπλωσης, την θνητότητα και την επίδραση των διαφόρων μέτρων που λαμβάνονται και την γρήγορη εκτίμηση πιθανής ξαφνικής εξάπλωσης του ιού κατά την σταδιακή άρση των μέτρων. Ταυτόχρονα, πρέπει να γίνει καθορισμός διαδικασιών άμεσης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης ενδεχομένης αύξησης κρουσμάτων.

Παράλληλα με το επιδημιολογικό, πρέπει να αναπτυχθεί και **παραμετρικό οικονομικό μοντέλο ανάλυσης κόστους και οφέλους**, που θα μετρά και θα προβλέπει τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας και των περιοριστικών μέτρων. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να δημοσιευθεί η μέχρι τώρα οικονομική επίπτωση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

ΠΥΛΩΝΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ RE-OPENING

Σύμφωνα με όλα τα πιο πάνω και λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της χώρας μας, πιστεύουμε ότι οι σχεδιασμοί της Κυβέρνησης πρέπει να στηριχθούν στις ακόλουθες παραμέτρους:

- **Καθορισμός από την αρχή οδικού χάρτη** επιστροφής σε λειτουργία όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων που έχουν διακοπεί υποχρεωτικά. Αυτό είναι απολύτως αναγκαίο, για σκοπούς κατάλληλης προετοιμασίας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων έστω κι αν στην πορεία ενδεχομένως να υποστεί αλλαγές και διαφοροποιήσεις.
- **Σταδιακή επαναλειτουργία** επιχειρήσεων των οποίων η λειτουργία απαγορεύτηκε (μέσω Διαταγμάτων) αρχίζοντας σε πρώτη φάση από κλάδους που στο σύνολο τους **απασχολούν σημαντικό αριθμό εργαζομένων, με χαμηλό κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων/επισκεπτών και που θα δώσουν κινητικότητα και σε άλλες επιχειρήσεις/επαγγέλματα/εισοδηματίες.**
- Προστασία **ευπαθών ομάδων** του πληθυσμού περιλαμβανομένων των ηλικιωμένων, για όσο το δυνατό μεγαλύτερο διάστημα.
- **Επαναφορά εργαζομένων στην εργασία** με την επαναλειτουργία των παιδοκομικών σταθμών και νηπιαγωγείων. Οι μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας κρίνονται από άλλες χώρες ως αυξημένου κινδύνου μεταφοράς και διάδοσης ιώσεων. Κάποιες χώρες διευθέτησαν όπως στις τάξεις εισέρχονται μικρότερος αριθμός μαθητών προσαρμόζοντας ανάλογα το ωρολόγιο πρόγραμμα τους.
- Όλοι οι χώροι εργασίας, εκπαίδευσης ή συγκέντρωσης ατόμων θα πρέπει να **εφαρμόζουν αυστηρά όλες τις οδηγίες του Υπουργείου Υγείας** (συμπεριλαμβανομένων των ελάχιστων αποστάσεων, σηματοδοτήσεων, μέγιστου αριθμού, χρήση αντισηπτικού, μάσκας και γαντιών) καθώς και τον σχετικό Οδηγό «Check List» της ΟΕΒ.

- Η μετάβαση στην κάθε επόμενη φάση άρσης απαγορευτικών μέτρων να γίνεται μόνο εφόσον τα κρούσματα που θα σημειώνονται είναι μέσα στα πλαίσια των στόχων που θα τεθούν από πριν από τους ειδικούς. Επομένως, απαιτείται **συνεχής παρακολούθηση και ανάλυση των κρουσμάτων**.
- Είναι επιβεβλημένο να συνεχίσει η ενημερωτική εκστρατεία αυτοπροστασίας και η πιστή τήρηση των καθορισμένων μέτρων.
- **Σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής προς το Πρόεδρο της Δημοκρατίας, με τη συμμετοχή οικονομολόγων και επιχειρηματιών** εγνωσμένου κύρους και αξίας από την πραγματική οικονομία, για συστηματική παρακολούθηση των οικονομικών εξελίξεων και υποβολή εισηγήσεων για εφαρμογή μέτρων για ενίσχυση της λειτουργίας της αγοράς, των επιχειρήσεων και της απασχόλησης.
- Ταχεία **επαναλειτουργία του Κράτους** και άμεση εισαγωγή της ηλεκτρονικής υπογραφής, γενικευμένη εφαρμογή ηλεκτρονικών πληρωμών στο δημόσιο και ευρύτατη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας για την μείωση των προσωπικών επαφών και την ταχύτητα εξυπηρέτησης. Ακόμα διαμόρφωση και προκήρυξη Σχεδίου ενθάρρυνσης εισαγωγής και αξιοποίησης της ψηφιακής τεχνολογίας στις επιχειρήσεις.
- **Επιχορήγηση από το Κράτος του κόστους διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων** για τον ιδίο, για τους εργαζόμενους που επιστρέφουν στην απασχόληση με την σταδιακή άρση των μέτρων.
- Τέλος, **υιοθέτηση εισηγήσεων που η ΟΕΒ επεξεργάζεται και θα υποβάλει σύντομα**, που παράλληλα με την άρση των απαγορευτικών μέτρων, στοχεύουν στην επιτάχυνση της ανάκαμψης και την επαναφορά της παραγωγικότητας σε αποδεκτά επίπεδα.

ΤΡΕΙΣ ΦΑΣΕΙΣ ΕΠΑΝΕΚΚΙΝΗΣΗΣ

Πιο κάτω παρατίθενται οι τρεις Φάσεις που προτείνει η ΟΕΒ καθώς και οι κλάδοι και τα επαγγέλματα στα οποία θα μπορούσε να ανακληθεί η απαγόρευση λειτουργίας στη βάση των πιο πάνω πυλώνων.

Επανατονίζεται ότι για τη λειτουργία οποιουδήποτε καταστήματος, επιχείρησης κλπ, είναι απαραίτητη η εφαρμογή αυστηρών κανόνων υγιεινής τόσο από τους εργαζόμενους όσο και από τους επισκέπτες/πελάτες (μάσκα, γάντια, κλπ) με επιβολή αποτρεπτικών ποινών στους παραβάτες.

ΦΑΣΗ ΠΡΩΤΗ

(Α) ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Χιλιάδες εργαζόμενοι μπορούν να επιστρέψουν στην εργασία και ταυτόχρονα να δοθεί ώθηση και σε άλλες συναφείς επιχειρήσεις.

Όλα τα εργοτάξια μπορούν να ξεκινήσουν να λειτουργούν χωρίς περιορισμό στον αριθμό των εργαζομένων, λαμβάνοντας πάντοτε τα προβλεπόμενα μέτρα προστασίας, σύμφωνα με την φύση και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε εργοταξίου.

Προς τούτο να γίνει από τον Λειτουργό Ασφάλειας κάθε επιχείρησης ή από τους εξωτερικούς της συμβούλους, **αναπροσαρμογή του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας** των εργοταξίων σύμφωνα με το Check List της ΟΕΒ, έτσι ώστε να καλύπτει πλήρως και τις συνθήκες προστασίας από τον Covid – 19. Σε αυτά τα μέτρα θα περιλαμβάνονται:

- Συντονιστικές συναντήσεις μέσω τηλεδιάσκεψων αντί στα γραφεία εργοταξίων
- Ελάχιστη απόσταση μεταξύ προσώπων 2[m]
- Χρήση μάσκας
- Χρήση γαντιών μίας χρήσης
- Παροχή Αντισηπτικών στους χώρους των εργοταξίων
- Χώροι πλύσης και παροχή αντισηπτικών σαπουνιών

Να γίνει κατάλληλη **εντατική ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού** του κυρίως εργολάβου και των υπεργολάβων, των προμηθευτών, των Συμβούλων, των Ιδιοκτητών ή/και Αντιπροσώπων τους και γενικά όλων των Εργαζομένων και επισκεπτών των εργοταξίων.

Να εισαχθεί λειτουργία με **κλιμακωτό ωράριο εργασίας ή και βάρδιας** για αποφυγή συνωστισμού στα εργοτάξια, όπου αυτό είναι εφικτό.

Να αξιολογηθούν όλοι οι κοινόχρηστοι χώροι εστίασης εντός των εργοταξίων και ο κάθε εργαζόμενος να παίρνει το πρόγευμα και το μεσημεριανό του στον χώρο εργασίας ή όπου κριθεί κατάλληλο σύμφωνα με την αξιολόγηση του κινδύνου.

Πρέπει να γίνει **ταυτόχρονη επανέναρξη όλων των παρεμφερών επιχειρησιακών δραστηριοτήτων:**

- των προμηθευτών δομικών υλικών,
- των μεταφορέων υλικών.
- των κατασκευαστών ετοιμού σκυροδέματος και ασφαλτικού σκυροδέματος,
- των κατασκευαστών αλουμινίου και άλλων μεταλλικών κατασκευών
- της ξυλουργικής βιομηχανίας,
- της βιομηχανίας μαρμάρων και μωσαϊκών,
- της βιομηχανίας ηλιακής ενέργειας,
- των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
- των προμηθευτών ηλεκτρολογικού/μηχανολογικού εξοπλισμού, και φυσικά
- των εμπορικών καταστημάτων που σχετίζονται με τον κατασκευαστικό τομέα.

Υπογραμμίζεται η **ανάγκη επαναλειτουργίας των Κρατικών Υπηρεσιών**, Αναθετουσών Αρχών, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για τη διεκπεραίωση των προαπαιτούμενων εγκρίσεων, αδειοδοτήσεων, πιστοποιήσεων και άλλων αναγκαίων εγγράφων, για την έναρξη ή και τελική έγκριση και παράδοση των κατασκευαστικών εργασιών.

Επιβάλλεται η **αξιοποίηση της τεχνολογίας** με τη ψηφιοποίηση όλων των δραστηριοτήτων του Κράτους και την ηλεκτρονική παροχή όλων των κρατικών υπηρεσιών προς τους συντελεστές του κατασκευαστικού τομέα κα του τομέα ανάπτυξης γης. Στην περίπτωση που δεν είναι έτοιμη η άμεση εφαρμογή ψηφιακής υποβολής και έγκρισης, να επιτρέπεται τουλάχιστον η υποβολή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Πρέπει ακόμα:

- να επιτευχθεί η **επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης Πολεοδομικών Αδειών και Αδειών Οικοδομής**.
- να γίνει αμέσως **προκήρυξη και υλοποίηση αναπτυξιακών έργων** ως κατ' εξοχήν μέτρο στήριξης του Κατασκευαστικού Τομέα. Η υλοποίηση των έργων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και η ταχεία **προώθηση ώριμων συγχρηματοδοτούμενων** από την ΕΕ και την Δημοκρατία έργων, είναι επιβαλλόμενη.
- να επιτευχθεί άμεση **Λειτουργία των Σχεδίων Χορηγιών ΑΠΕ**. Τα εν λόγω σχέδια έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο όπως ανακοίνωσε το ΥΕΕΒ χωρίς να ορίζεται η ημερομηνία έναρξης τους. Είναι υψίστης σημασίας για τις εταιρείες του τομέα των ΑΠΕ η έναρξη των Σχεδίων με την άρση/χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων.
- να δοθούν οδηγίες για **άμεση πληρωμή των ενδιάμεσων πιστοποιητικών πληρωμής** με μέγιστο χρόνο τις τριάντα ημέρες.
- να γίνεται **επιστροφή του οφειλόμενου Φ.Π.Α.** εντός ενός μηνός από την υποβολή της αίτησης.
- να προωθηθεί **ασφαλιστική κάλυψη** έναντι του κινδύνου της πανδημίας.
- να γίνεται παρακολούθηση και **υιοθέτηση καλών πρακτικών** χωρών, στις οποίες επαναλειτούργησαν τα εργοτάξια ή δεν διακόπηκαν ποτέ όπως στην Ελλάδα.
- να ληφθεί μέριμνα για την **παραχώρηση εγκεκριμένης παράτασης χρόνου τουλάχιστον ίση με ολόκληρη την περίοδο εφαρμογής των μέτρων περιορισμού του ιού COVID – 19, για τις ένεκα τούτων καθυστερήσεις σε έργα του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, τόσο σε Στάδιο Μελέτης όσο και σε Στάδιο Κατασκευής.**

(B) ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

(i) Γενικά για όλα τα καταστήματα

Οι επιχειρήσεις Λιανικού Εμπορίου σε όλες σχεδόν τις χώρες εντάσσονται στο πρώτο κύμα επαναδραστηριοποίησης. Οι περισσότερες χώρες θέτουν περιορισμούς στο εμβαδό των καταστημάτων που ανοίγουν στην πρώτη φάση και το αυξάνουν στην/εις επόμενη/ες φάση/εις.

Ωστόσο, πιστεύουμε ότι ο καθορισμός των φάσεων για τα καταστήματα στην χώρα μας μπορεί να πραγματοποιηθεί με την ίδια αποτελεσματικότητα ως προς την προστασία της δημόσιας υγείας, **παραχωρώντας σε όλα τα καταστήματα δικαίωμα λειτουργίας από την αρχή**, αλλά επιβάλλοντας διαφοροποιημένες αναλογίες εμβαδού ανά πρόσωπο.

Για παράδειγμα, η μια επιλογή είναι να τεθεί ένα όριο όπως έγινε πχ στην Γερμανία όπου από τις 20 Απριλίου δικαιούνται να λειτουργούν καταστήματα εμβαδού μέχρι 800 τετραγωνικά μέτρα.

Αυτό θα έχει ως συνέπεια στην ίδια εμπορική οδό κάποια καταστήματα να λειτουργούν και κάποια άλλα, ομοειδή να μην λειτουργούν, προκαλώντας αισθήματα άδικης μεταχείρισης.

Η άλλη επιλογή που μπορεί η Κύπρος να ακολουθήσει, είναι να **τεθεί διαφορετικό όριο τετραγωνικών μέτρων ανά άτομο, για όσα καταστήματα υπερβαίνουν το όριο που θα καθορισθεί**. Πχ, για όσα είναι μέχρι 800τμ θα είναι ένα άτομο ανά 8τμ και για όσα είναι άνω των 800τμ θα είναι 10τμ ή όσα κρίνουν αναγκαίοι οι λοιμοξιολόγοι και οι άλλοι ειδικοί της επιδημιολογικής ομάδας.

Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί, ότι **στον καθορισμό του αριθμού των προσώπων που μπορεί να βρίσκονται ταυτόχρονα εντός ενός καταστήματος, δεν πρέπει να γίνεται διαχωρισμός μέσα από το Διάταγμα του μέγιστου επιτρεπόμενου αριθμού εργαζομένων**, νοουμένου φυσικά ότι τηρούνται τα συνολικά όρια. Στην αρχή της κρίσης και πριν απαγορευθεί πλήρως το λιανικό εμπόριο, είχε καθορισθεί μέγιστος αριθμός πέντε εργαζομένων σε κάθε κατάστημα, κάτι που δημιουργεί αχρείαστα δυσλειτουργίες στην ομαλή διεξαγωγή της εργασίας και συντείνει στη δημιουργία μεγάλης ουράς αναμονής στα ταμεία.

Αν επιλεγεί η προτεινόμενη από την ΟΕΒ προσέγγιση, τότε οι επόμενες φάσεις αντί να περιλαμβάνουν άνοιγμα πρόσθετου αριθμού καταστημάτων, θα περιλαμβάνουν μείωση του επιβαλλόμενου εμβαδού ανά άτομο.

Με την πρόταση της ΟΕΒ **επιστρέφουν νωρίτερα πολύ περισσότεροι εργαζόμενοι στην εργασία τους**, ενώ οι πολίτες θα έχουν στην διάθεση τους πολύ μεγαλύτερο αριθμό καταστημάτων, με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του συνωστισμού ή της αναμονής σε ουρές.

Εννοείται ότι παράλληλα θα επιβληθούν αυστηρά μέτρα προστασίας, τόσο για το προσωπικό όσο και για τους επισκέπτες, όπως χρήση αντισηπτικών, μάσκας, γαντιών, σηματοδότηση δαπέδου για τήρηση αποστάσεων κ.λπ.

Ειδική περίπτωση σε όλες τις χώρες αποτελούν τα **εμπορικά κέντρα**, για τα οποία εισηγούμαστε καθορισμό ωφέλιμου χώρου ανά άτομο, όχι μόνο για κάθε κατάστημα εντός του κέντρου αλλά και για το ίδιο το κέντρο συνολικά.

Η πρόσβαση στους χώρους του κέντρου θα είναι ελεγχόμενη, όχι μόνο στην είσοδο του κτιρίου αλλά ακόμα και κατά την προσέγγιση στον χώρο στάθμευσης. Εννοείται ότι στα εμπορικά κέντρα θα είναι ανοιχτά μόνο τα καταστήματα ενώ **θα είναι κλειστά όλα τα εστιατόρια, καφετέριες, παγωταρίες, κινηματογράφοι, παγοδρόμια και κάθε τι στο οποίο συναθροίζονται άτομα**. Επίσης, θα απομακρυνθούν όλα τα καθίσματα από τους κοινόχρηστους χώρους ενώ θα επιβληθεί αυστηρό πρωτόκολλο καθαρισμού και απολύμανσης των χώρων σύμφωνα με τις υποδείξεις των ειδικών.

Διευκρινίζεται προς άρση οποιασδήποτε παρανόησης, ότι σε περίπτωση που οι εμπειρογνώμονες του Υπουργείου Υγείας θεωρούν ότι δεν μπορεί να υλοποιηθεί η πρόταση μας για το Λιανικό Εμπόριο όπως περιγράφεται πιο πάνω, η ΟΕΒ θεωρεί επιβεβλημένο να ξεκινήσει αμέσως η δραστηριότητα στο λιανικό εμπόριο, με τους όρους που οι ειδικοί θεωρούν καταλληλότερους. **Πιστεύουμε στην ορθότητα της προσέγγισης μας αλλά επουδενί θέτουμε το ζήτημα υπό τύπον «ή όλοι ή κανένας».**

Ακόμα, σε περίπτωση που θα υιοθετηθεί η πρακτική άλλων Κρατών και θα επιτραπεί η λειτουργία καταστημάτων μέχρι ενός εμβαδού, θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα σε **καταστήματα μεγαλύτερου εμβαδού να λειτουργήσουν κλείνοντας ορόφους ή απαγορεύοντας την πρόσβαση σε διακριτά τμήματα του χώρου** ή και με άλλες όμοιες διευθετήσεις.

(ii) Καταστήματα πώλησης οχημάτων

Οι επιχειρήσεις **πώλησης αυτοκινήτων** και άλλων μηχανοκινήτων οχημάτων, πρόκειται για επιχειρήσεις που δεν φιλοξενούν ταυτόχρονα μεγάλο αριθμό επισκεπτών και μπορούν να επαναλειτουργήσουν χωρίς προβλήματα.

(iii) Πρακτορεία ΟΠΑΠ Κύπρου (Αριθμολαχεία-Τζόκερ-Λόττο-Κίνο κλπ)

Τα **πρακτορεία ΟΠΑΠ Κύπρου** τα οποία εργοδοτούν πέραν των 1200 ατόμων συνολικά, θα μπορούσαν να επαναλειτουργήσουν αφού εφαρμόσουν αυστηρά μέτρα προστασίας όπως σηματοδοτήσεις στα ταμεία, τήρηση αποστάσεων, ελάχιστος αριθμός επισκεπτών, γάντια/αντισηπτικά στην είσοδο, χωρίς δελτία σε πάγκους, χωρίς καρέκλες, κλπ.

(iv) Λειτουργία Καταστημάτων τις Κυριακές

Τέλος, πιστεύουμε ότι θα είναι εξαιρετικά χρήσιμη για όλους τους σκοπούς, η **άρση της απαγόρευσης λειτουργίας την Κυριακή όλων των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου**, περιλαμβανομένων τροφίμων και ποτών (π.χ. υπεραγορές, παντοπωλεία, κρεοπωλεία, ιχθυοπωλεία, φούρνοι, αρτοποιεία, ζαχαροπλαστεία, φρουταγορές, κάβες) απελευθερώνοντας ταυτόχρονα, τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν ως προς τα επιτρεπόμενα είδη πώλησης, δεδομένου ότι πλέον θα επαναλειτουργήσουν όλων των ειδών καταστήματα.

(Γ) ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΚΑΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Οι Βρεφοκομικοί, παιδοκομικοί σταθμοί και νηπιαγωγεία έχουν την δυνατότητα να λειτουργήσουν άμεσα ώστε να μπορέσουν οι γονείς να επιστρέψουν στην εργασία τους. Σε πέντε χώρες από τις έντεκα που εφαρμόζουν exit plan, οι σταθμοί και τα νηπιαγωγεία βρίσκονται στο πρώτο κύμα επαναλειτουργίας. Στην Δανία από την οποία έχουμε λεπτομερέστερη ενημέρωση και που ήδη έχουν ανοίξει, τα παιδιά παραδίδονται στην είσοδο, δεν χρησιμοποιούνται μάσκες από κανένα, με την είσοδο τους τα παιδιά πλένουν τα χέρια τους και ακολούθως τα ξαναπλένουν κάθε δύο ώρες όπως και οι δασκάλες τους, απολυμαίνονται συστηματικά χερούλια και επιφάνειες, γίνεται προσπάθεια διατήρησης απόστασης δύο μέτρων και ενθαρρύνεται η διδασκαλία στην αυλή. Ο μέγιστος αριθμός ανά αίθουσα είναι 10 με 15 παιδιά ανάλογα με το μέγεθος της αίθουσας.

(Δ) ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΕΣ

Πρέπει να υπάρξει χαλάρωση των μέτρων που αφορούν τα νοσηλευτήρια μετά από διαβούλευση του Υπουργείου Υγείας με τον ΠΑΣΙΝ. Αυτό από την μια θα επιτρέψει την επανάληψη των θεραπευτικών και διαγνωστικών δραστηριοτήτων και θα προληφθούν επιπλοκές στην υγεία πολιτών που έχουν αναβάλει τις θεραπείες τους και από την άλλη θα δώσει οικονομική ανακούφιση στα ιδιωτικά νοσηλευτήρια.

(Ε) ΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΑΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

Οι ναυτικοί εργάζονται μακριά από το σπίτι τους για μήνες. Μόλις λήξει η σύμβαση εργασίας τους, βάση νομικών υποχρεώσεων που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις, ο έχων την διαχείριση του πλοίου υποχρεούται να προχωρήσει με αλλαγές του πληρώματος οι οποίες πραγματοποιούνται σε λιμάνια ανά το παγκόσμιο, συμπεριλαμβανομένων και των λιμένων της Κύπρου. Για πολλούς Ναυτικούς, το λιμάνι άφιξης/αναχώρησης βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής τους και πολλοί από αυτούς που υπηρετούν σε πλοία Ευρωπαϊκών συμφερόντων είναι υπήκοοι τρίτων χωρών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το International Maritime Organisation (IMO) έχουν ήδη προχωρήσει με συστάσεις στα Κράτη Μέλη, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, να αναγνωρίσουν τους ναυτικούς ως «βασικούς εργαζόμενους» ούτως ώστε να εξαιρούνται από ταξιδιωτικούς περιορισμούς και σε συσχέτιση με μια παγκόσμια συντονισμένη προσπάθεια για την διαδικασία αλλαγής πληρωμάτων.

Ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους, πρέπει να επιτραπεί στους ναυτικούς να ταξιδεύουν στα λιμάνια για σκοπούς επιβίβασης και αποβίβασης, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η διαδικασία αλλαγής πληρωμάτων χωρίς περιορισμούς και έτσι να μπορούν οι ναυτικοί να επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

Μόνο όταν καταστούν δυνατές οι αλλαγές πληρωμάτων μπορούν οι θαλάσσιες μεταφορές να συνεχίσουν απρόσκοπτα, διασφαλίζοντας την εσωτερική αγορά με τη διανομή αγαθών ανά το παγκόσμιο και επιτρέποντας την εξαγωγή και την εισαγωγή φορτίου από και προς λιμένες.

Ως εκ τούτου, καθίσταται επιβεβλημένο, όπως η Κύπρος, ως ναυτιλιακό κέντρο και σημείο διαμετακόμισης φορτίου και άλλων ναυτιλιακών διαδικασιών, προχωρήσει, αφού οι συνθήκες το επιτρέψουν, στην ελεύθερη εφαρμογή της διαδικασίας αλλαγής πληρωμάτων, κάτι που προϋποθέτει την ανάγκη επαναλειτουργίας των αεροδρομίων.

ΦΑΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

(Α) ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Οι επιχειρήσεις εστίασης (**εστιατόρια, κέντρα αναψυχής, μπαρ, καφετέριες κ.ο.κ.**), οι οποίες σε μεγάλο βαθμό είναι εξαρτημένες από τον τουρισμό και κατά συνέπεια οι επιπτώσεις της πανδημίας είναι δυσανάλογα μεγάλες, θα πρέπει να επαναδραστηριοποιηθούν το συντομότερο δυνατό.

Για τον σκοπό αυτό εισηγούμαστε τα εξής σε σχέση με την σειρά χαλάρωσης των μέτρων:

- **Να οριστεί η ημερομηνία κατά την οποία θα επιτραπεί η πλήρης λειτουργία** των επηρεαζόμενων επιχειρήσεων σε δραστηριότητες πέραν της εξυπηρέτησης πελατών με κατ' οίκον παράδοση (delivery) ή/και μέσω ταχείας εξυπηρέτησης από το παράθυρο (drive through & take away).
- Στους χώρους εξυπηρέτησης του κοινού, **να οριοθετηθούν ελάχιστοι αριθμοί ατόμων ανά τετραγωνικό μέτρο. Οι περιορισμοί να είναι λιγότερο αυστηροί σε ανοικτούς χώρους εστίασης.**

- Οι περιορισμοί σε αριθμό ατόμων ανά τετραγωνικό μέτρο δεν μπορούν να εφαρμόζονται στους χώρους των **κουζινών και στους χώρους πίσω από τους πάγκους εξυπηρέτησης και των βοηθητικών εργασιών**. Στους χώρους αυτούς θα πρέπει να υπάρχει η ευχέρεια διατήρησης όλου του αναγκαίου προσωπικού για την παραγωγή και θα πρέπει να καταβάλλεται κάθε προσπάθεια ώστε αυτά τα άτομα να έχουν την λιγότερη δυνατή επαφή με το υπόλοιπο προσωπικό (σερβιτόρους, διανομείς κοκ). Νοείται ότι θα εφαρμόζονται αυστηρά όλοι οι κανόνες υγιεινής.
- Όλο το προσωπικό και μέχρις ότου τα επιδημιολογικά δεδομένα το απαιτούν, εντός και εκτός κουζίνας, **υποχρεωτικά θα φέρει μάσκα και γάντια** ενώ θα πρέπει να εφαρμόζονται αυστηρά μέτρα υγιεινής.
- Σε σχέση με τα **Σχέδια Στήριξης** για αντιμετώπιση των επιπτώσεων του κορωνοϊού που υλοποιεί το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με την επαναδραστηριοποίηση των επιχειρήσεων του κλάδου και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που θα τεθεί, αυτά θα πρέπει να αναπροσαρμοστούν βάσει του πραγματικού αριθμού που χρειάζεται μια επιχείρηση να λειτουργεί.

Για παράδειγμα, εάν μια επιχείρηση εργοδοτεί 100 άτομα και με τους περιορισμούς που θα τεθούν σύμφωνα με τα ανωτέρω αλλά και τα πραγματικά δεδομένα σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της, χρειάζεται να διατηρήσει για μια περίοδο 20 άτομα στην απασχόληση, τα υπόλοιπα 80 να μπορούν να ενταχθούν στα Σχέδια και να λάβουν το ειδικό ανεργιακό επίδομα. Με την ίδια φιλοσοφία θα πρέπει να συνεχίσει η στήριξη των επιχειρήσεων και μετά την λήξη των Σχεδίων Στήριξης, σύμφωνα με την πορεία της πραγματικής ανάκαμψης του κύκλου εργασιών της κάθε επιχείρησης.

- Παρακαλώ σημειώστε ότι η ΟΕΒ θα υποβάλει **με ξεχωριστό υπόμνημα σειρά εισηγήσεων για τα μέτρα και κίνητρα** που πρέπει να υιοθετηθούν για στήριξη του κλάδου. Τα μέτρα/κίνητρα θα πρέπει να οριστικοποιηθούν και να ανακοινωθούν στο διάστημα μέχρι να επιτραπεί η πλήρης λειτουργία των επιχειρήσεων, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα συνολικό πακέτο που θα επιτρέψει στον κλάδο να παραμείνει βιώσιμος.

(B) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ, ΜΟΥΣΙΚΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ, ΜΟΥΣΕΙΑ, ΘΕΑΤΡΟ, ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δημιουργηθούν σταδιακά συνθήκες που θα επιτρέψουν την επαναφορά στις κοινής εμπειρίας των ζωντανών παραστατικών τεχνών, οι οποίες έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό και απαραίτητη προϋπόθεση τη συνάθροιση. Οι εναλλακτικές λύσεις που βρίσκονται με δημιουργικούς τρόπους είναι πολύτιμες, στις είναι σημαντικό να μη χαθεί το θέατρο, ο χορός, ο κινηματογράφος ως κοινή εμπειρία ζωντανής περφόρμανς, διαθέσιμη για στις πολλούς και όχι μόνο για στις, διαδικτυακά.

Μετά από εκτενή ανταλλαγή απόψεων, όλων των εμπλεκόμενων φορέων καταγράφηκαν οι ακόλουθες εισηγήσεις, οι οποίες πιστεύεται ότι θα συμβάλουν στην όσο το δυνατό ομαλότερη επανεκκίνηση του κλάδου:

- **Αναπροσαρμογή του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας**, έτσι ώστε να καλύπτει πλήρως και στις συνθήκες προστασίας από τον Covid – 19. Να γίνει στις τούτο κατάλληλη ενημέρωση/εκπαίδευση του προσωπικού και του κοινού.

- Λόγω των ιδιαιτεροτήτων του κλάδου απαιτείται έγκαιρος και μακροχρόνιος προγραμματισμός γι' αυτό πρέπει να **ανακοινώνονται έγκαιρα οι οποιοσδήποτε ημερομηνίες έναρξης λειτουργίας.**
- Να δοθεί προτεραιότητα σε **διοργάνωση υπαίθριων εκδηλώσεων** σε πάρκα, ανοιχτά θέατρα, τάφρους και πλατείες από τον **Ιούνιο** με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει ταξινόμηση. Στη συνέχεια με επαναξιολόγηση στις κατάστασης να προχωρήσουμε στις εκδηλώσεις σε **κλειστούς χώρους από το Σεπτέμβρη**. Από στις εκδηλώσεις μπορούν να εξαιρεθούν οι πολύ μεγάλες μαζικές εκδηλώσεις (μουσικά φεστιβάλ).
- Διοργάνωση **Εκθέσεων και Συνεδρίων (κλειστού χώρου) από την 1^η Σεπτεμβρίου** με ελεγχόμενη είσοδο εκθετών/ συνέδρων/ επισκεπτών (δήλωση συμμετοχής εκ των προτέρων, εγγραφή με πλήρη στοιχεία κατά την είσοδο, καθορισμός ανώτατου αριθμού ατόμων που θα βρίσκονται ταυτόχρονα στην έκθεση/συνέδριο) λαμβάνοντας όλα τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας στις αυτά θα καθοριστούν από στις αρμόδιες υπηρεσίες.
- **Θέατρα και Σινεμά να επαναλειτουργήσουν από τον Σεπτέμβρη.** Κλειστά Θέατρα θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για σκοπούς εξετάσεων (χορού, μουσικής κλπ) από τον Μάιο.
- Η φιλοξενία σε **Μουσεία** μπορεί να αρχίσει από τον **Ιούνιο**, με προκαθορισμένο αριθμό επισκεπτών. Στις, είναι δυνατή η διοργάνωση εκθέσεων και άλλων συναφών εκδηλώσεων, στις μικρής εμβέλειες δρωμένων στις τομείς των παραστατικών τεχνών, δεδομένου ότι θα μπορούσε να γίνεται περιορισμένη εισδοχή θεατών κάθε φορά.
- Λειτουργία από το **Μάιο των βιβλιοθηκών** υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρούνται αυστηρά τα μέτρα προστασίας.
- **Απολύμανση και ψεκασμός** με αντισηπτικό στις δημόσιους χώρους και χώρους υγιεινής, πριν και μετά από κάθε εκδήλωση. Να μην δίνονται πέραν των δύο παραστάσεων ημερησίως στον ίδιο χώρο παρά μόνο με αξιοποίηση διαφορετικών σειρών στην κάθε μια (στην κενή σειρά στις πρώτης παράστασης να κάθονται οι θεατές στις δεύτερης). Να υπάρχει εξαερισμός του χώρου και απολύμανση ανάμεσα στις δύο παραστάσεις και επαρκές χρονικό διάστημα ανάμεσα στις παραστάσεις.
- Αυστηρός **έλεγχος και υποδείξεις / κατευθύνσεις** κατά την είσοδο του κοινού. Διάταξη των καθισμάτων με τρόπο ώστε να υπάρχει απόσταση ασφαλείας μεταξύ των παρευρισκόμενων.
- Να **προσαρμοστούν τα σχέδια χορηγιών** πολιτιστικών εκδηλώσεων που προσφέρονται ήδη από το Κράτος, ώστε να περιλαμβάνουν στις νέες συνθήκες (π.χ. παρουσίαση μέσω διαδικτύου αντί από σκηνής ή επιδότηση παραγωγών που προάγουν τη ζωντανή επικοινωνία και επαναδραστηριοποίηση των θεατρικών/παραστατικών φορέων) προκειμένου να είναι δυνατή υλοποίηση παραστάσεων με μειωμένα εκ των πραγμάτων έσοδα λόγω των αποστάσεων ασφαλείας.
- Παροχή οικονομικής διευκόλυνσης στις διοργανωτές (**αναστολή φόρος θεάματος, έκπτωση στο ενοίκιο χώρου**)
- Τοποθέτηση **αντισηπτικών χεριών και χαρτοπετσέτες** στις εισόδους και σε κεντρικά σημεία του χώρου.

- **Ελεγχόμενος αριθμός ατόμων ανά τετραγωνικό**, σε ανοικτούς/ υπαίθριους χώρους ένα μέτρο ανά άτομο- σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και σε κλειστούς χώρους δύο μέτρα ανά άτομο. Να δίνονται θέσεις με διαφορά ένα ή δύο καθίσματα ανάμεσα σε άτομα ή παρέες, στις ζητηθεί (αν μια οικογένεια προσέλθει δεν θα ζητήσει απόσταση μεταξύ των μελών στις, αν δύο φίλοι θέλουν να έρθουν μπορούν να ζητήσουν ή όχι ανάμεσά στις, ανάλογα με την επαφή που έχουν τηρουμένων των μέτρων).
- Να τηρούνται σχολαστικά οι **κανόνες υγιεινής και καθαριότητας** σε ότι αφορά κοινόχρηστους χώρους (π.χ. τουαλέτες), γραμμές στις καντίνες, απόσταση στις καφετέριες, όχι συνωστισμός στα ταμεία (στις στις υπεραγορές), τήρηση σχολαστικά του αριθμού που εισέρχεται ανάλογα με τον αριθμό των καθισμάτων.
- Οι συντελεστές, ηθοποιοί, μουσικοί, χορευτές, τεχνικοί κλπ, να τηρούν **κοινωνική αποστασιοποίηση**, στις θα υποδειχθεί από στις ειδικούς (στις π.χ. στις υπεραγορές οι υπάλληλοι και το κοινό, π.χ. στα δύο μέτρα). Όπου αυτό δεν είναι εφικτό, θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη πρόνοια ώστε να προφυλάσσονται (χρήση μασκών, γαντιών κλπ) πάντα με βάση στις προδιαγραφές των επιδημιολόγων.
- **Υιοθέτηση καλών πρακτικών** χωρών, στις οποίες επαναλειτούργησαν χώροι εκδηλώσεων, θέατρα κλπ.

(Γ) ΚΟΥΡΕΙΑ, ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΑ, ΚΕΝΤΡΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ

Ενδεχομένως να είναι ασφαλέστερο για Κουρεία, κομμωτήρια, κέντρα αισθητικής – μασάζ να ενταχθούν στην δεύτερη φάση καθώς από την μια δεν μπορούν να τηρηθούν αποστάσεις και από την άλλη τα αντικείμενα και εργαλεία που χρησιμοποιούνται πρέπει να τυγχάνουν διαρκούς απολύμανσης για να είναι ασφαλή.

Το προσωπικό υποχρεωτικά να φέρει μάσκα και γάντια και θα εφαρμόζει αυστηρά μέτρα υγιεινής/καθαριότητας.

ΦΑΣΗ ΤΡΙΤΗ

Άρση των απαγορεύσεων σε ότι αφορά τη λειτουργία ΟΛΩΝ επιχειρήσεων. Μέσα στα πλαίσια της ευελιξίας του μηχανισμού παρακολούθησης, ενδεχόμενα να κριθεί χρήσιμο κάποιες επιχειρήσεις να λειτουργήσουν χωρίς περιορισμούς από πιο νωρίς.

Ξενοδοχεία, ταξιδιωτικά γραφεία και τουριστικές επιχειρήσεις. Πέραν των οποιωνδήποτε άλλων οριζόντιων μέτρων, ο τομέας αυτός θα πρέπει να στηριχθεί με **ειδικά κίνητρα και διευκολύνσεις** για προσέλκυση τουρισμού.

Άνοιγμα των **αεροδρομίων** υπό προϋποθέσεις και συνεχείς ελέγχους.

Σε σχέση με την εφαρμογή της διαδικασίας **αλλαγής πληρωμάτων πλοίων** που αναφέρεται σε άλλο σημείο (Φάση Πρώτη) του παρόντος, η απαγόρευση πτήσεων δημιουργεί τεράστιο πρόβλημα στην εφοδιαστική αλυσίδα στα σημεία επιβίβασης/αποβίβασης, όπως για παράδειγμα το λιμάνι της Λεμεσού. Αυτή τη στιγμή, το στοιχείο της απαγόρευσης πτήσεων συνιστά ένα από τα πιο σημαντικά εμπόδια για την εφαρμογή της διαδικασίας αλλαγής πληρωμάτων.

Επιπλέον, λόγω του διεθνούς χαρακτήρα της Ναυτιλίας, η άρση της απαγόρευσης πτήσεων είναι απαραίτητη για τις ναυτιλιακές εταιρείες ούτως ώστε να μπορούν οι τεχνικοί επιθεωρητές να ταξιδεύουν προς/από τα πλοία της εταιρείας τους για την διασφάλιση των συμβατικών υποχρεώσεων τους ή/και σε ναυπηγεία για σκοπούς επιθεώρησης των πλοίων, καθώς και για όλο το υπόλοιπο προσωπικό ναυτιλιακών εταιρειών που ταξιδεύει για εμπορικούς σκοπούς και σκοπούς χρηματοδότησης.

Ως εκ τούτου είναι σημαντικό όπως η Κύπρος, προχωρήσει, μόλις οι συνθήκες το επιτρέψουν, στην άμεση άρση της απαγόρευσης πτήσεων ως μέτρο προς αντιμετώπιση των πιο πάνω ζητημάτων.

24 Απριλίου 2020